

PROJEKAT A KATEGORIJE
BOSNA I HERCEGOVINA KORIDOR VC U FBIH – DIO 3
(TRANŠA II)

Knjiga 6:

Plan uključivanja zainteresiranih strana za
poddionicu petlja Mostar jug - Tunel Kvanj

Table of Contents

1	UVOD.....	4
1.1	Opis i kontekst Projekta	4
1.2	Cilj i opseg Plana uključivanja zainteresiranih strana	7
2	PROPISTANI USLOVI ZA UKLJUČIVANJE ZAINTERESIRANIH STRANA.....	8
2.1	Zahtjevi domaće legislative	8
2.2	Zahtjevi EBRD-a	9
3	DOSADAŠNJEAKTIVNOSTI NA UKLJUČIVANJU ZAINTERESIRANIH STRANA	10
4	PROGRAM UKLJUČIVANJA ZAINTERESIRANIH STRANA	12
4.1	Uvod	12
4.2	Odgovornost za provedbu Plana uključivanja zainteresiranih strana	12
4.3	Dostupni komunikacijski alati i resursi.....	13
4.4	Planirana rješenja za davanje informacija i komunikaciju	13
4.5	Identificirane interesne grupe i specifični zahtjevi u vezi s komunikacijom.....	16
5	MEHANIZAM ZA ŽALBE.....	21
6	MONITORING I IZVJEŠTAVANJE	23
PRILOZI		24
A.	Projektни обrazac за прitužbe	25
B.	Prijedlog teksta za Letak o pritužbama	26
C.	Dijagram toka za obradu pritužbi	27

Popis slika

<i>Slika 1: LOT-ovi Koridora Vc u Bosni i Hercegovini.....</i>	4
<i>Slika 2: Petlja Mostar jug i prvi dio dionice koji prolazi u blizini aerodroma u Gnojnicama Donjim te pomoćne piste u Ortiješu.....</i>	5
<i>Slika 3: Dio dionice koji prolazi pored pomoćne piste u Kosoru i prelazi rijeku Bunu mostom preko Bune .....</i>	6
<i>Slika 4: Dio dionice koji prolazi kroz tunel i prelazi rijeku Bunicu prije ulaska u tunel Kvanj u Hodbini .....</i>	6
<i>Slika 5: Shema odgovornosti za članove JIP-a za obradu pritužbi .....</i>	13

Popis tabela

<i>Tabela 1: Rezime zahtjeva u vezi sa uključivanjem interesnih grupa i objavljinjem informacija .....</i>	15
<i>Tabela 2: Analiza interesnih grupa i zahtjevi u vezi s komunikacijom .....</i>	17

Skraćenice

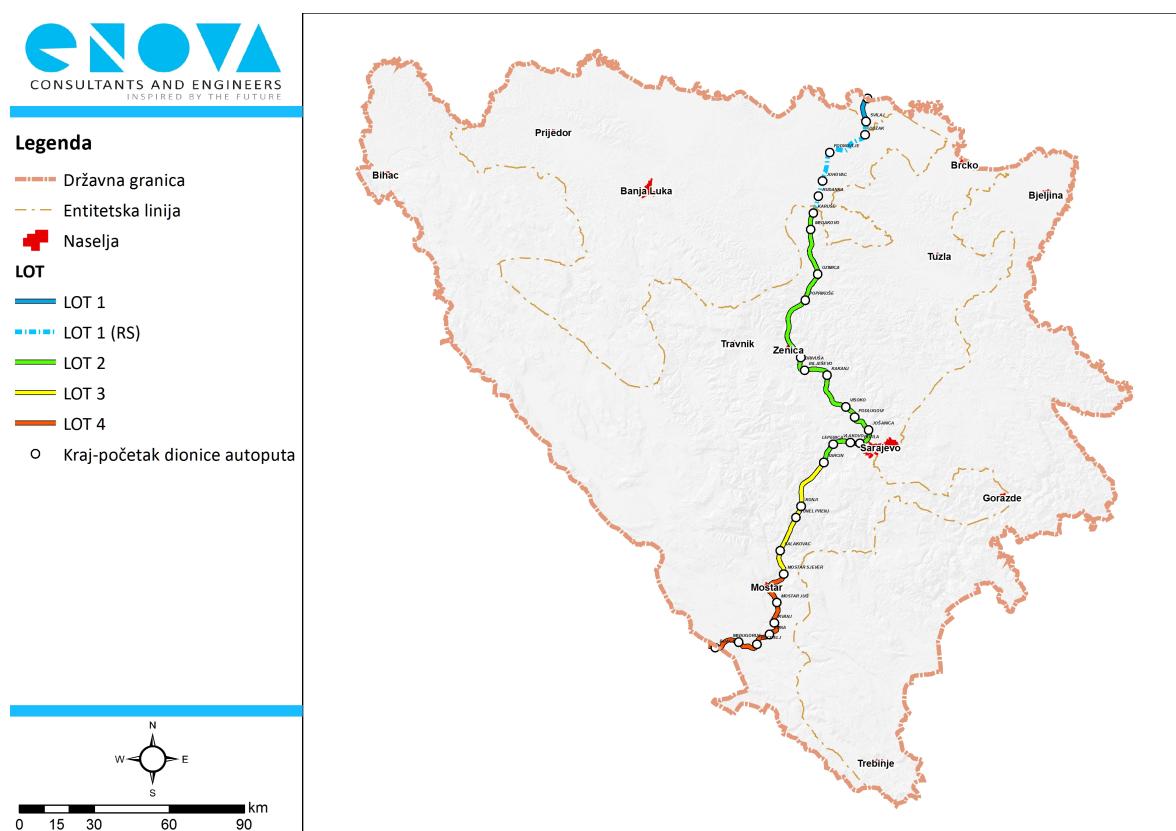
BiH	Bosna i Hercegovina
EBRD	Evropska banka za obnovu i razvoj
EBRD ESP	Okolišna i društvena politika EBRD-a
SUO	Studija procjene uticaja na okoliš
ESAP	Akcioni plan zaštite okoliša i društvenih pitanja
FBIH	Federacija Bosne i Hercegovine
FMOiT	Federalno ministarstvo okoliša i turizma
JPAC	Autoceste Federacije Bosne i Hercegovine
LALRP	Plan za otkup zemljišta i ponovnu uspostavu izvora izdržavanja
MZ	Mjesne zajednice
NVO	Nevladine organizacije
NTR	Netehnički rezime
OPP	Osobe pogodjene projektom
JIP	Jedinica za implementaciju projekta
UR	Uslov za realizaciju

1 UVOD

1.1 Opis i kontekst Projekta

Uvod

JP Autoceste Federacije Bosne i Hercegovine ("JPAC") je javno preduzeće iz Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH) zaduženo za upravljanje, održavanje i izgradnju autocesta u FBiH. Jedan od ključnih projekata koje radi JPAC je izgradnja autoceste koja je dio Transeuropskog koridora Vc koji povezuje Budimpeštu, Mađarska i luku Ploče, Hrvatska. Ukupna dužina koridora Vc u FBiH iznosi oko 335 km, a do sada je otprilike 100 km autoceste već izgrađeno i pušteno u promet. Trasa Koridora je podijeljen na četiri LOT-a, kao što se može vidjeti na karti ispod.

Slika 1: LOT-ovi Koridora Vc u Bosni i Hercegovini

Europska banka za obnovu i razvoj („EBRD“) razmatra osiguranje finansijskih sredstava koja će koristiti JPAC za izgradnju nove poddionice dužine **9.2 km¹** od petlje **Mostar Jug** do tunela **Kvanj** na Koridoru Vc (LOT 4).

¹ Iako je projektni zadatak utvrdio da je dužina dionice 8.7 km, tokom sastanka održanog sa predstavnicima JPAC, potvrđeno je da je zvanična dužina ove dionice 9.2 km.

Kratak opis projekta

U skladu s idejnim projektom², 9,2 km duga poddionica Mostar jug-tunel Kvanj predstavlja sjeverni dio dionice Mostar jug -Buna.

Poddionica počinje petljom Mostar jug i završava ulazom u tunel Kvanj. Petlja se nalazi u blizini aerodroma Mostar i čini sjecište autoseste sa postojećim magistralnim putem M6.1 povezujući autosestu sa južnim dijelom Mostara. Nakon petlje trasa se nalazi u neposrednoj blizini aerodroma Mostar gdje je predviđen tunel (tunel Mostar jug L=232 m) ispod aerodroma kako bi se omogućila konstrukcija još jedne dodatne piste. Po izlasku iz ovog tunela, trasa slijedi postojeću željezničku prugu Mostar-Čapljina, veoma uskim koridorom na jug. Trasa onda ide paralelno sa aerodromom Mostar u pravcu naselja Ortiješ i Kosor, a onda trasa slijedi pomoćnu pistu aerodroma na udaljenosti 35-45 m, prelazeći poljoprivredna polja u Ortiješu ([Slika 2](#)).

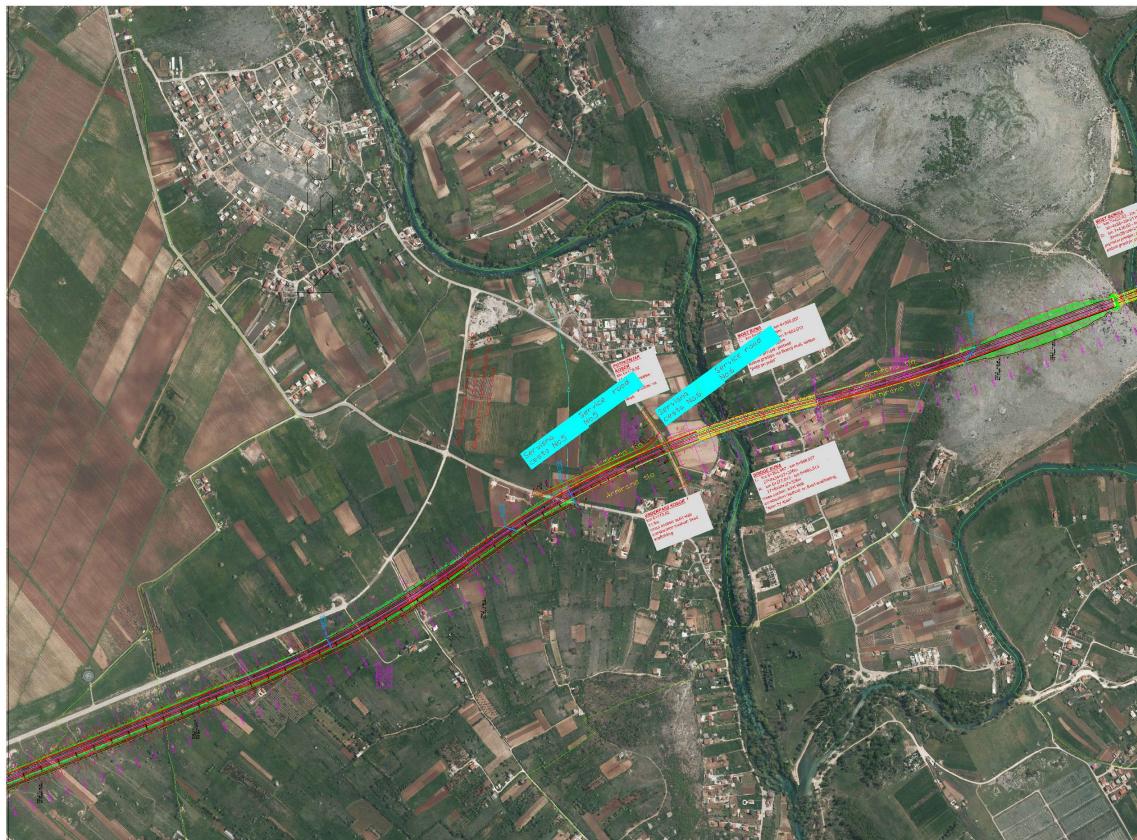

Slika 2: Petlja Mostar jug i prvi dio dionice koji prolazi u blizini aerodroma u Gnojnicama Donjim te pomoćne piste u Ortiješu

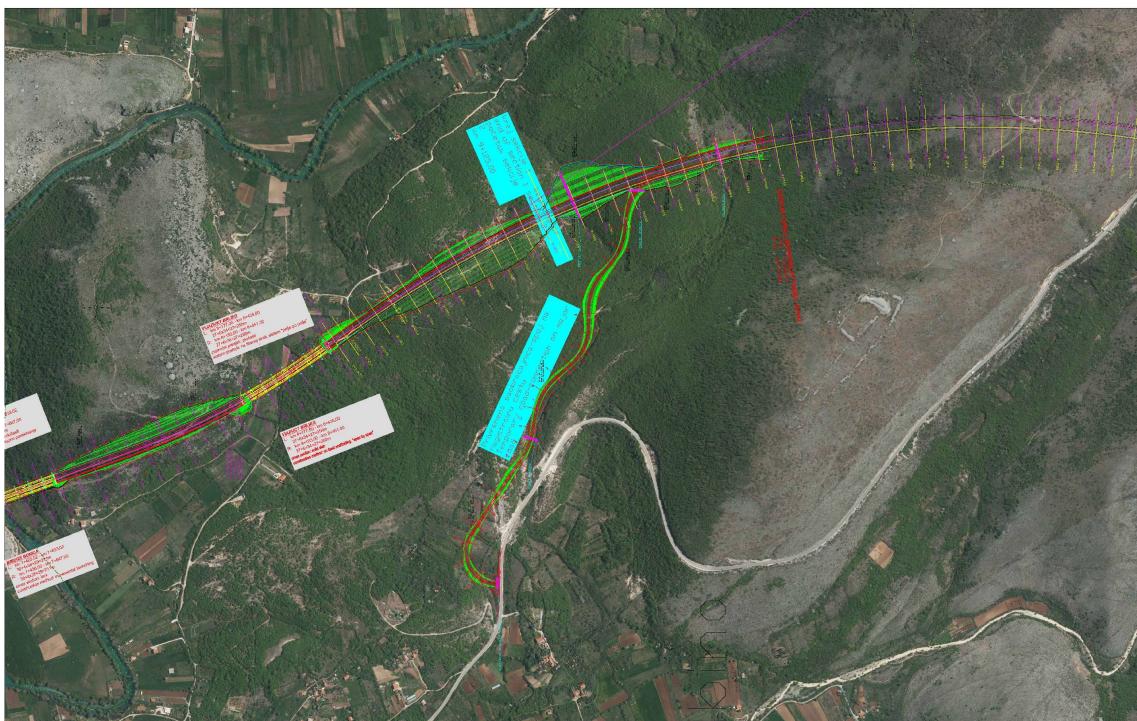
Poddionica dalje prelazi rijeku Bunu, mostom Buna (L=326 m), prolazi poljoprivrednim područjem Malo Polje, prelazi rijeku Bunicu preko mosta (L=211 m), i vijaduktom (vijadukt Brijeg L=258 m) koji vodi do brda Hodbina te dalje do ulaza u tunel Kvanj³. Poddionica se završava na stacionaži 9+125+000 km. [Slika 3](#) i [Slika 4](#) prikazuju ovaj dio dionice, a na istim su mostovi i vijadukt prikazani žutom bojom. Dio dionice od rijeke Bune do ulaza u tunel Kvanj ima nagib od 5% i predviđena je traka za sporu vožnju (L=2.465 m).

² Idejni projekat i Studija za izdavanje urbanističke dozvole za dionicu autoseze na Koridoru Vc, Mostar jug-Buna, izradio u aprilu 2018. IPSA Institut, Sarajevo

³ Tunel Kvanj nije dio poddionice Mostar jug-tunel Kvanj

Slika 3: Dio dionice koji prolazi pored pomoćne piste u Kosoru i prelazi rijeku Bunu mostom preko Bune

Slika 4: Dio dionice koji prolazi kroz tunel i prelazi rijeku Bunicu prije ulaska u tunel Kvanj u Hodbini

Treba napomenuti da su planirane moguće manje dopune za ovu dionicu tokom izrade glavnog projekta. Kao dio Projekta predviđene su i dodatne pristupne ceste radi poboljšanja lokalne cestovne mreže i kako bi se osigurao pristup zemljишnim parcelama koje su presjećene autocestom. Ovi detalji će biti poznati nakon izrade glavnog projekta.

Koristi od Projekta

Ključne koristi od Projekta su:

- Unaprijeđen pristup turističkim centrima, vjerskim, rekreacijskim, ugostiteljskim i zdravstvenim ustanovama;
- Unaprijeđena sposobnost zajednica da privuku nove poslovne investicije i ekonomski razvoj kao rezultat poboljšanog pristupa regionalnoj transportnoj infrastrukturi;
- Unaprijeđenje usluga prevoza (skraćivanje vremena putovanja ljudi kao i vremena transporta robe), što će poboljšati životne i radne uslove lokalnih zajednica;
- Smanjenje prometa na lokalnim cestama, što može imati pozitivan utjecaj u pogledu kvaliteta zraka, buke, dakle bolji uvjeti života.

Kategorizacija Projekta

Dionica autoseste dužine 9,2 km od petlje Mostar Jug do tunela Kvanj označena je kao projekat "A" kategorije u skladu s okolišnom i društvenom politikom EBRD-a (2014)⁴.

1.2 Cilj i opseg Plana uključivanja zainteresiranih strana

Plan uključivanja zainteresiranih strana (Plan) je razvijen od strane JPAC kako bi se ostvarila jasna komunikacija sa svim pogođenim zainteresiranim stranama, te će se isti provoditi kroz cijeli ciklus Projekta.

Cilj ovog Plana je da unaprijedi i olakša postupak odlučivanja u vezi sa Projektom i omogući pravovremeno aktivno učešće svih interesnih grupa, te da im osigura mogućnost da izraze svoje mišljenje i pitanja od značaja koja mogu utjecati na projektne odluke. Shodno tome, cilj Plana je da unaprijedi uključivanje interesnih grupa tokom cijelog trajanja Projekta, kao i da se takvo uključivanje provede u skladu za domaćim zakonima i zahtjevima EBRD-a.

Ovaj Plan će biti ažuriran po potrebi.

⁴ Prema EBRD-u, projekat se svrstava u "A" kategoriju ukoliko bi mogao rezultirati potencijalno značajnim i različitim negativnim budućim okolišnim i/ili društvenim uticajima, te zbog toga zahtjeva procjenu okolišnog i socijalnog uticaja.

2 PROPISANI USLOVI ZA UKLJUČIVANJE ZAINTERESIRANIH STRANA

2.1 Zahtjevi domaće legislative

Kao javno preduzeće, JPAC je dužan primjenjivati odredbe Zakona o slobodi pristupa informacijama u FBiH⁵, tj. da omogući pristup informacijama svim interesnim grupama, uključujući svako fizičko ili pravno lice. Također u okviru svojih mogućnosti, dužan je da primjenjuje sve potrebne mjere za pružanje pomoći fizičkim ili pravnim licima koja traže ostvarenje svojih prava.

Također je potrebno, u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH⁶, da djeluje u skladu sa principom slobodnog pristupa informacijama i javno objavljuje na svojoj web stranici sve informacije u vezi sa svojim radom, organizacijom i finansijskim upravljanjem.

Pored toga, Zakonom o zaštiti okoliša FBiH⁷ propisano je da svaka osoba i svaka organizacija moraju imati **odgovarajući pristup informacijama koje se odnose na okoliš**, a kojima raspolažu organi uprave, uključujući i informacije o opasnim materijama i aktivnostima u njihovim zajednicama, te da im mora biti omogućeno učešće u procesu donošenja odluka. Ovim zakonom se uređuje i postupak izrade Studije utjecaja na okoliš (SUO) i propisuje da se **javna rasprava mora organizirati za projekte koji zahtijevaju SUO**. Studija uticaja na okoliš (SUO) mora biti dostupna javnosti, a primjerak se šalje nadležnim organima i drugim zainteresiranim stranama s rokom od 30 dana za dostavljanje komentara, nakon čega se organizira javna rasprava, a javnost se poziva putem štampanih (ili elektronskih) medija / radija / TV-a, najmanje 15 dana unaprijed. Okolinska dozvola (EP) se izdaje nakon revizije procjene uticaja na okoliš uzimaju se u obzir svi relevantni komentari primljeni od zainteresiranih strana. Okolišna dozvola se izdaje nakon revidiranja SUO i nakon razmatranja svih relevantnih komentara koje dostave interesne grupe⁸.

U skladu sa *Uredbom o jedinstvenoj metodologiji za izradu dokumenata prostornog uređenja*⁹, **sudjelovanje javnosti se mora obezbijediti u svim fazama pripreme i izrade dokumenata prostornog uređenja**. Nosioci pripreme su obavezni izraditi Program uključivanja javnosti, kojim se precizno definiraju načini uključivanja javnosti u svim fazama. Nadalje, dokumentacija prostornog uređenja mora sadržavati dokaz o provedenom postupku javnih konsultacija, kao što su zapisnici sa javnih rasprava itd.

Također, u skladu sa *Zakonom o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou FBiH*¹⁰, Federalno ministarstvo prostornog uređenja je obavezno, prije izdavanja građevinskih dozvola, omogućiti javni uvid u Glavni projekt, te informisati javnost putem javnog oglasa. Javnost ima 15 dana na raspolaganju za dostavljanje eventualnih komentara.

Nadalje, Bosna i Hercegovina je 2008. godine pristupila **Aarhuskoj konvenciji o pristupu informacijama, učeštu javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u okolišnim pitanjima**. Aarhuska konvencija garantuje javnosti prava u vezi sa pristupom informacijama, sudjelovanju javnosti i pristupom pravosuđu tokom procesa donošenja odluka od strane organa javne vlasti u vezi sa okolišem na lokalnom, državnom i prekograničnom nivou. Član 2(c) Konvencije propisuje da se Konvencija odnosi ne samo na organe vlasti na svim nivoima, već i na sva „druga fizička i pravna lica koja imaju javne odgovornosti ili funkcije, ili pružaju javne usluge, u vezi s okolišem, pod kontrolom [tijela vlasti].” U skladu s Konvencijom, JPAC je obvezan da:

⁵ Službeni glasnik FBiH, broj: 32/01 i 48/11

⁶ Službene novine FBiH, broj: 8/05, 81/08, 22/09 i 109/12

⁷ Službene novine FBiH, broj: 33/03 i 38/09

⁸ Za ovaj Projekat izrađena je lokalna Studija utjecaja na okoliš (SUO) 2017.godine. Ova SUO je dostavljena Federalnom ministarstvu okoliša i turizma (FMOiT) zajedno s zahtjevom za okolišnu dozvolu. Međutim, JPAC se dogovorio s FMOiT-om da se izvrše izmjene u SUO, dodavanjem dodatnih procjena u skladu sa zahtjevima EBRD-a, jer je odlučeno da će EBRD finansirati dionicu Mostar Jug - tunel Kvanj. Izmijenjena lokalna SUO će biti izrađena u okviru ovog zadatka i dostavljena FMOiT-u u julu 2020. godine.

⁹ Službene novine FBiH, broj: 63/04, 50/07 i 84/10

¹⁰ Službene novine FBiH, broj: 2/06, 72/07, 32/08, 4/10, 13/10 i 45/10

- **Odgovara na zahtjeve javnosti za pribavljanje okolišnih informacija** (bilo koji član javnosti može zahtijevati informacije, bez obzira na državljanstvo, nacionalnost ili mjesto boravka)
- **Redovno prikupljati i javno objavljivati okolišne informacije** i obavještavati javnost da su informacije dostupne; obezbijediti informacije u vanrednim situacijama.

2.2 Zahtjevi EBRD-a

EBRD je usvojio sveobuhvatan niz konkretnih Provedbenih zahtjeva (PZ) koje projekti trebaju ispuniti. PZ 10 iz Politike EBRD-a: Objavljivanje informacija i uključivanje interesnih grupa Okolišne i društvene politike EBRD-a naglašava važnost javnog i transparentnog angažmana između klijenta, radnika, lokalnih zajednica koje su neposredno pogodjene projektom i drugih interesnih grupa kao ključni element dobre međunarodne prakse i društvene odgovornosti. Uključivanje interesnih grupa podrazumijeva utvrđivanje i analizu interesnih grupa, planiranje uključivanja interesnih grupa, objavljivanje informacija, konsultacije i učešće, žalbeni mehanizam, te redovno izvještavanje relevantnih aktera.

U skladu sa PZ 10, klijenti su dužni izraditi i provesti Plan uključivanja zainteresiranih strana koji odgovara prirodi i opsegu rizika, utjecajima i razvojnoj fazi projekta, i provoditi uključivanje interesnih grupa na osnovu osiguranja uvida u blagovremene, relevantne, razumljive i pristupačne informacije lokalnim zajednicama koje su direktno pogodjene projektom i drugim relevantnim interesnim grupama.

EBRD-ova Okolišna i društvena politika sadrži specifične zahtjeve za objavljivanje i konsultacije za projekte "Kategorije A" (tj, projekti koji bi mogli imati potencijalno značajne negativne buduće utjecaje na životnu sredinu i / ili društvo koje ne mogu lako biti identifikovane). Postupak provedbe procjene utjecaja na okoliš i društvo uključuje javno objavljivanje informacija i postupak konsultacija kako je navedeno u PZ 10. U slučajevima kada je dogovoren Okolišni i društveni akcioni plan između EBRD-a i klijenta, klijent je dužan objaviti taj plan interesnim stranama. Klijent je obavezan držati procjenu utjecaja na okoliš i društvo u javnom domenu tokom cijelog trajanja projekta, ali se isti može povremeno mijenjati, dopunjavati informacijama, ili arhivirati po završetku projekta, uz to da po zahtjevu bude blagovremeno dostupan.

Klijent je u obavezi da podnosi redovne izvještaje interesnim grupama o rezultatima u provedbi okolišne i socijalne politike, u vidu zasebne publikacije, ili na svojoj internetskoj stranici. Ovi izvještaji trebaju biti u formatu koji je dostupan pogodjenim zajednicama i učestalom podnošenju izvještaja treba biti razmjerna pitanjima od važnosti koje postave pogodjene zajednice, a najmanje na godišnjem nivou.

U skladu s EBRD-ovom Politikom pristupa informacijama (PPI) (2019), EBRD je posvećena promovisanju održivog razvoja u svim svojim investicijama, kao ključnog doprinosa ekonomskoj tranziciji. U skladu sa tim, svi projekti EBRD-a moraju biti usklađeni sa EBRD-ovom Politikom zaštite životne sredine i socijalnom politikom, čime se osigurava usklađenost svih okolišnih i socijalnih praksi projekata Banke sa standardima EBRD-a. Pored toga, Banka je prema odredbama svoje Politike pristupa informacijama dužna javno objaviti neke informacije o projektima, što pojačava transparentnost i odgovornost, pozitivno utiče na razgovore sa akterima koji su pod utjecajem projekta, i pospješuje dobro upravljanje. Navedene obaveze Banke dodatno su potvrđene EBRD-ovim Nezavisnim mehanizmom odgovornosti u realizaciji projekata (IPAM). <https://www.ebrd.com/work-with-us/project-finance/project-complaint-mechanism/pcm-evolution.html>

Svrha Mehanizma je olakšati rješavanje socijalnih i ekoloških pitanja i pitanja vezanih za javno objavljivanje među zainteresovanim stranama u projektu i utvrditi da li je Banka usklađena sa svojom Politikom zaštite životne sredine i socijalnom politikom i sa odredbama Politike pristupa informacijama, koje se odnose na projekte. Za projekte „A“ kategorije, PPI uz obavezu klijenata da objavljuju informacije prema Okolišnoj i društvenoj politici, Banka je dužna učiniti dostupnim i procjene okolišnih i društvenih utjecaja na svojoj internet stranici, u sjedištu u Londonu i u relevantnom Rezidentnom uredu u trajanju od najmanje 120 kalendarskih dana prije razmatranja projekta od strane Odbora direktora EBRD-a za projekte javnog sektora.

3 DOSADAŠNJE AKTIVNOSTI NA UKLJUČIVANJU ZAINTERESIRANIH STRANA

Javne konsultacije tokom izdavanja okolišne dozvole

JPAC je proveo lokalnu studiju procjene utjecaja na okoliš za cijelokupnu trasu Koridora Vc (podijeljeno u četiri LOT-a s pratećim studijama procjene utjecaja na okoliš). Projektna dionica koja se razmatra za financiranje je dio rubnog dijela LOT-a 4 Mostar Sjever-Jug. Odluke o utvrđivanju opsega za ova četiri LOT-a donesene su 2005. godine, dok su studije procjene uticaja na okoliš konačno odobrene 2007. godine. Javne rasprave provedene su u dvije faze: (i) nakon izvještaja o opsegu i (ii) nakon završnog izvještaja o Studiji o procjeni utjecaja na okoliš. U obje faze dokumenti su bili javno objavljeni u trajanju od 30 dana. Organizirana su javne rasprave u općinama duž koridora, uključujući Mostar i Čaplinu (LOT 4). Nisu zabilježene značajnije žalbe građana u vezi s okolišnim i socijalnim pitanjima na projektnoj dionici. Međutim, na osnovu Studije procjene utjecaja na okoliš za LOT 4 izdata je samo okolišna dozvola (EP) za dionice Počitelj-Zvirovići, Zvirovići-Kravice and Kravice-Bijača. Dodatno, nedavno je izdata okolišna dozvola za dionice tunel Kvanj-Buna i Buna-Počitelj. Okolišna dozvola nije izdata za dionice Mostar sjever-Mostar jug i Mostar jug-tunel Kvanj.

Pripremom Studije procjene utjecaja na okoliš JPAC je pokrenuo postupak izdavanja okolišnih dozvola za cijelu dionicu Mostar Jug-Buna. JPAC je postigao dogovor s FMOiT-om da se izmjeni Studija procjene utjecaja na okoliš za poddionicu Mostar Jug-tunel Kvanj u skladu s zahtjevima EBRD-a, jer je kasnije odlučeno da će EBRD financirati ovaj dio. SUO se trenutno revidira kako bi se osiguralo poštovanje zahtjeva EBRD-a i lokalnog zakonodavstva, tako da zakonski obavezna javna rasprava još uvijek nije provedena. Predviđeno je da se SUO predala FMOiT-u u drugoj polovici jula 2020. godine.

Javne konsultacije tokom postupka prostornog planiranja

Prostorni plan FBiH 2008-2028

Javne rasprave provedene su i u 2012. godini u vezi s novim Prostornim planom FBiH 2008-2028 (koji je još uvijek u parlamentarnoj proceduri). Federalno ministarstvo prostornog planiranja, u ime predlagacha Prostornog plana (Vlada FBiH), organiziralo je javnu raspravu u trajanju od 60 dana, od 15. februara 2012. do 15. aprila 2012. godine. Javna rasprava bila je organizirana u svakom kantonu, a glavna javna rasprava organizirana je u Sarajevu 16. aprila 2012. godine. Informacija o javnoj raspravi dostavljena je Federalnoj novinskoj agenciji (FENA), te objavljena u dnevnim novinama (Dnevni avaz i Oslobođenje).

Prema Izvještaju o konsultacijama preduzetim tokom izrade Prostornog plana FBiH 2008-2028., u Mostaru su 13. marta 2012.g. održan javni konsultativni sastanak. Sporna pitanja u vezi s Koridorom Vc nisu relevantna za projektni dio koji je obuhvaćen ovom SUO-om.

Prostorni plan područja posebnih obilježja od značaja za FBiH – "Autocesta na Koridoru Vc"

Prvobitni tekst Prostornog plana za autocestu na Koridoru Vc u FBiH pripremljen je 2010.g., ali zbog protivljenja lokalnih zajednica nije obuhvatilo dionice u Blagaju i Počitelju. Stoga je Parlament FBiH donio odluku da provede dodatna istraživanja i razmotri alternativna rješenja za ovu dionicu u roku od 6 mjeseci. U 2011. godini nacrt izmijenjenog Prostornog plana je stavljen na javni uvid u svrhu javnih konsultacija. Održane su dvije javne rasprave:

- javna rasprava u Mostaru (Novembar 2011), organizovana od strane Federalnog ministarstva prostornog planiranja, i
- javna rasprava u Sarajevu (Novembar 2011), organizovana od strane Parlamentarne skupštine BiH (Komisija za saobraćaj i komunikacije).

Plan je zatim usvojio Parlament FBiH, a službeno je objavljen u decembru 2017. godine.

Prezentacija dionice Mostar Jug-tunel Kvanj u Blagaju

U januaru 2017.g. JPAC je organizirao prezentaciju dionice u Blagaju. Lokalna zajednica izrazila je zabrinutost zbog utjecaja na naselja i poljoprivredno zemljište. Lokalna zajednica izrazila je zabrinutost zbog utjecaja na ekologiju južne zone Mostara, naselja i poljoprivredno zemljište, posebno voćnjake i vinograde. Osim toga, prema riječima predstavnika lokalne zajednice, predloženi dio autoceste negativno će utjecati na okoliš, a posebno će uništiti prirodne resurse u dolini Malog Polja. Predstavnici JPAC-a objasnili su da je odabrana trasa najisplativija i da će sve osobe pogodene projektom dobiti odgovarajuću naknadu. Iako su troškovi bili primarni kriteriji odabrani za javnu prezentaciju, multikriterijske analize dionice autoceste na Koridoru Vc Mostar Sjever-Buna uzele su u obzir i druge kriterije: eliminatori kriteriji (vodoopskrbna nalazišta -I zona, kulturno-istorijsko naslijeđe (objekti i zone koje su definisane odlukama i planskim dokumentima), prirodne vrijednosti i rijetkosti (na bazi važećih dokumenata), urbane strukture, izgrađeni industrijski kompleksi, značajni energetski objekti, poljoprivredno zemljište i kategorije, melioracije), prostorno-ekonomski kriteriji i prostorno-ekološki kriteriji.

Konsultacije sa vlasnicima / korisnicima zemljišta tokom postupka otkupa zemljišta

Pojedinačne javne rasprave sa osobama pogodjenim projektom

JPAC je pokrenuo proces eksproprijacije podnošenjem prijedloga za eksproprijaciju Gradu Mostaru kao tijelu nadležnom za eksproprijaciju. Prijedlog je podnesen 29. januara 2019.g. Grad Mostar obavijestio je osobe pogodene projektom (OPP) o podnesenim prijedlozima za eksproprijaciju. Prijedlog je sadržavao podatke o imovini za koju je predložena eksproprijacija, vlasnicima te imovine i svrsi zbog koje je predložena eksproprijacija.

Tokom postupka otkupa zemljišta, Grad Mostar je sazvao i održao pojedinačne javne rasprave s OPP-om radi utvrđivanja statusa vlasništva i sporazumne naknade za nekretnine. Sačinjeni su zapisnici sa svih sastanaka. Osim toga, neovisni sudski vještaci za procjenu nekretnina (poljoprivredni vještaci i građevinski vještaci) započeli su procjenjivanje postojećeg stanja zemljišnih parcela i imovine na zemljištu u skladu s odredbama Zakona o eksproprijaciji.

Društveno-ekonomsko anketiranje

Društveno-ekonomsko anketiranje je provedeno da bi se prikupilo mišljenje OPP-om o utjecaju Projekta i uvjetima naknada, kao i da bi se dobili konkretni podaci o trenutnim životnim uvjetima i sredstvima za život.

Predstavnici Sektora za imovinsko-pravne poslove JPAC (Mostar) su u početku provodili anketiranje tokom pojedinačnih javnih rasprava s OPP-om u periodu april-maj 2019. godine. Tokom ovog perioda od ukupno 231 OPP-om, anketirano je 92 OPP-om, dok 18 OPP-om nije željelo da bude anketirano. Dodatno anketiranje organizirano je tokom izrade Plana za otkup zemljišta i ponovnu uspostavu izvora izdržavanja (LALRP) u novembru 2019. godine, kako bi se pokušalo anketirati preostalih 121 OPP-om. U vrijeme zakazanog anketiranja na terenu su bila prisutna samo 4 OPP-om. Anketiranje je obavljeno sa 2 OPP-om, dok druge dvije nisu željele da budu anketirane.

Konsultacije sa nadležnim državnim organima, ministarstvima i javnim institucijama

JPAC je tokom izrade idejnog projekta konsultovao nekoliko tijela lokalne uprave i javnih institucija. JPAC je organizirao nekoliko sastanaka s Agencijom za pružanje usluga u zračnoj plovidbi (BHANSA), Direkcijom za civilno zrakoplovstvo BiH (BHDCA), Međunarodnim aerodromom Mostar i Ministarstvom obrane BiH kako bi se definirao tačan položaj dionice ceste na području Međunarodnog aerodroma Mostar, kako bi se tokom faze izgradnje i rada izbjegle bilo kakve smetnja u svakodnevnim aktivnostima Aerodroma.

Osim toga, JPAC je kontaktirao i druge institucije radi pribavljanja inicijalnih dozvola potrebnih za izdavanje urbanističke dozvole kao što su: Agencija za vodno područje Jadranskog mora, BH-Gas d.o.o., Željeznice FBIH, JP Elektroprivreda HZHB i Elektroprenos BiH.

4 PROGRAM UKLJUČIVANJA ZAINTERESIRANIH STRANA

4.1 Uvod

S ciljem adekvatnog rješavanja potreba različitih grupa, osmišljeni su načini komunikacije i informisanja za sve identificirane interesne grupe u skladu sa njihovim potrebama. JPAC prepoznaće da konstruktivno i pravovremeno uključivanje interesnih grupa može osigurati uspjeh Projekta. Proces uključivanja bit će iskorišten kako bi se pribavili komentari i prijedlozi za razvoj Projekta, što može poboljšati dizajn Projekta i donijeti veće prednosti na lokalnom nivou.

Interesne grupe su identifikovane kako bi se riješilo pitanje potreba za konsultacijama. Zainteresirane strane uključuju osobe ili grupe koje su:

- Neposredno i/ili posredno pogodjene Projektom;
- Imaju određene interese u Projektu i Projektnim aktivnostima;
- Imaju mogućnost utjecaja na sam Projekat ili konačni ishod Projekta.

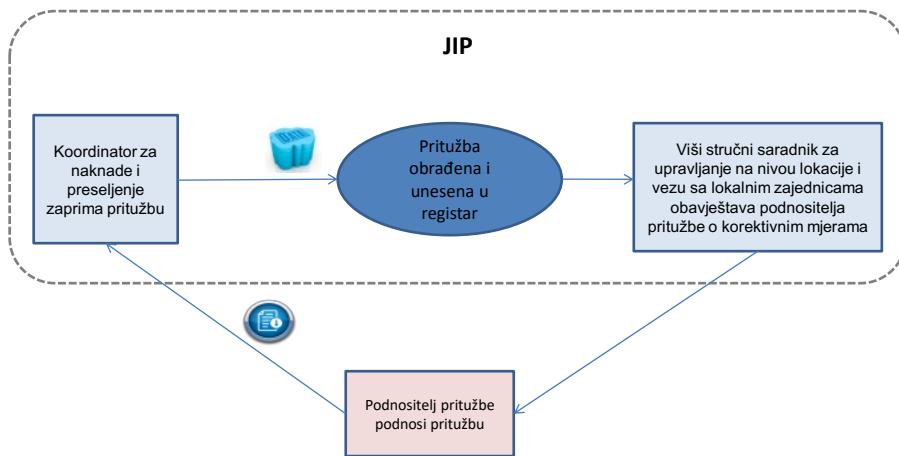
Sve zainteresirane strane koje nisu identificirane u ovoj fazi Projekta (tj. one koje se ne nalaze u Tabeli 2, u podpoglavlju 4.5 ovog dokumenta) mogu direktno kontaktirati JPAC kako bi sebe i svoje potrebe predstavili s ciljem olakšavanja učinkovitije provedbe ovog Plana.

4.2 Odgovornost za provedbu Plana uključivanja zainteresiranih strana

U martu 2019. godine¹¹ osnovana je Jedinica za implementaciju projekta (JIP) za ovu dionicu autoceste koja će biti odgovorna za provedbu Projekta, uključujući provedbu ovog Plana, pod nadzorom Kreditora. Jedinicu za provedbu projekta čini 8 članova. Viši stručni saradnik za upravljanje na nivou lokacije i vezu sa lokalnim zajednicama je imenovan na korporativnom nivou (Odjel za studijsku dokumentaciju, socijalnu i okolišnu politiku unutar Službe za dokumentaciju) s ciljem da implementira sve aktivnosti u vezi sa uključivanjem interesnih grupa¹². Ova osoba je član JIP-a i bit će odgovorna za provedbu Plana za uključivanje interesnih grupa tokom cijelog ciklusa projekta, te će biti zadužena za komunikaciju sa zajednicama. Koordinator za naknadu i preseljenje djeluje kao kontakt osoba za upite i žalbe (vidi kontakt informacije u Poglavlju 5. ovog Plana). Slika 5 prikazuje odgovornosti za članove JIP-a za obradu pritužbi, dok je detaljan dijagram toka za obradu pritužbi dan u Prilogu C ovoga Plana.

¹¹ JPAC Odluka o imenovanju Jedinice za implementaciju projekta izgradnje autoceste na Koridoru Vc Construction of Motorway on Corridor Vc, dionica Mostar Jug-Buna, poddionica Mostar Jug-tunel Kvanj (15 mart 2019)

¹² Pruža informacije zainteresiranim stranama o programu radova, budućim aktivnostima, potencijalnim učincima, te mjerama ublažavanja i upravljanja; prati efikasnost aktivnosti u pogledu angažovanja interesnih grupa; odgovoran je za bazu podataka o interesnim grupama i za upravljanje žalbama; itd.

Slika 5: Shema odgovornosti za članove JIP-a za obradu pritužbi

Svi izvođači radova koji su odgovorni za sprovedbu određenih Projektnih aktivnosti će također biti u obavezi implementirati relevantne odredbe ovog Plana (vidjeti Poglavlje 5 za više detalja). Zahtjevi u vezi sa mehanizmom za upravljanje žalbama će se definisati u tenderskoj dokumentaciji i ugovorima koji će se potpisati sa izvođačima radova.

4.3 Dostupni komunikacijski alati i resursi

JPAC komunicira s javnošću putem svoje web stranice (www.jpautoceste.ba) i Facebook stranice, kao i elektronskih, digitalnih i štampanih medija (TV, novine, radio, internetski mediji). Web stranica se ažurira redovno i sadrži informacije o:

- Djelovanju JPAC (planovi rada, finansijski i revizorski izvještaju, politike, mogućnostima javnih nabavki i odlukama),
- napretku u vezi s planiranjem, izgradnjom i radom Koridora Vc,
- pitanjima u vezi sa otkupom zemljišta, zaštitom okoliša, kulturne baštine, sigurnosti, informacijama o naplati cestarine i prometu,
- kontaktima,
- programu društveno odgovornog poslovanja, itd.

Žalbe ili prijedlozi mogu se podnijeti direktno JPAC-u, putem internetskog obrasca, kao i putem kontakata koji se nalaze na web stranici JPAC-a. Službeni mehanizam za podnošenje žalbi opisan je kasnije u ovom dokumentu, a data je i kopija obrasca za podnošenje žalbe (vidi poglavje 5 za više detalja).

4.4 Planirana rješenja za davanje informacija i komunikaciju

JPAC namjerava provesti javne konsultacije i javno objavljivanje informacija koje će obuhvatiti glavna pitanja od važnosti za Projekt.

Dokumenti i informacije koje će se objaviti

JPAC namjerava objaviti sljedeće

- Ovaj **Plan uključivanja zainteresiranih strana**;
- **Studija utjecaja na okoliš i društvo** (uključujući **Plan upravljanja okolišem i društvenim aspektima**);
- **Lokalna studija utjecaja na okoliš** (SUO), na temelju koje će Federalno ministarstvo okoliša i turizma izdati okolišnu dozvolu za ovaj projekt¹³;
- **Projektni obrazac za pritužbe** (**Prilog A**) i **Letak o pritužbama** (**Prilog B**);
- **Netehnički sažetak** okolišne i društvene procjene Projekta;
- **Plan upravljanja biodiverzitetom** (PUB);
- **Plan za otkup zemljišta i ponovnu uspostavu izvora izdržavanja** (LALRP);
- **Akcioni plan zaštite okoliša i društvenih pitanja** (ESAP).

Navedeni dokumenti će se objaviti na lokalnom jeziku (kao i na engleskom ukoliko dostupni) odmah po dostupnosti istih, na internet stranicama JPAC-a (www.jpautoceste.ba), Grada Mostara (www.mostar.ba) i EBRD-a (www.ebrd.com).

Dokumenti će biti objavljeni na internet stranicama JPAC-a, Grada Mostara i EBRD-a tokom 120 kalendarskih dana prije razmatranja Projekta od strane Odbora direktora EBRD-a, te će ostati javno dostupni tokom cijelog trajanja Projekta.

Uz to, štampane kopije dokumenata će biti dostupne na sljedećim lokacijama¹⁴:

1. Ured JPAC u Mostaru, Adema Buća 20, 88 000 Mostar
2. Ured JPAC u Sarajevu, Hamdije Kreševljakovića 19, 71000 Sarajevo
3. Grad Mostar, Hrvatskih branitelja 2, 88000 Mostar
4. EBRD ured u Sarajevu, Fra Andjela Zvizdovića 1, 71000 Sarajevo

Planirani sastanci

JPAC će zakazati i održati najmanje jedan javni konsultativni sastanak nakon objavljivanja gore navedenih dokumenata. JPAC će obavijestiti sve zainteresovane strane o tačnom datumu, vremenu i mjestu održavanja sastanka, najmanje 7 dana unaprijed (ali po mogućnosti i 2 sedmice unaprijed), objavljivanjem na sljedećim načinima:

- putem službene web stranice JPAC-a,
- putem službene web stranice Grada,
- putem lokalnih novina sa visokok tiražom u FBiH (*Dnevni Avaz* i *Dnevni list*),
- putem objave na oglasnim pločama Grada i ureda Mjesnih zajednica.

Sve dostupne informacije i dokumenti o projektu bit će dostupni javnosti najmanje 2 sedmice prije sastanaka. Ukoliko je potrebno, biće održani zasebni sastanci da bi se osiguralo uključivanje zainteresiranih strana prema spolnoj ravnopravnosti.

Na sastanku, JPAC će predstaviti projekat, očekivane utjecaje projekta i planirane mjere za ublažavanje utjecaja. Također će primiti povratne informacije od lokalnih zainteresiranih strana u vezi Netehničkog sažetka, Akcionog plana zaštite okoliša i društvenih pitanja i ovog Plana. Na sastancima će također biti objavljene informacije o otkupu zemljišta, procjeni biodiverziteta i planovima za osiguranje cestovne sigurnosti i pristupa.

¹³ Lokalna SUO nije identična engleskoj verziji Studiji utjecaja na okoliš i društvo. Ova dva su u osnovi ista, ali nisu identična u načinu na koji su poglavla predstavljena zbog strogih zahtjeva FBiH zakonodavstva u pogledu sadržaja za SUO.

¹⁴ Kancelarije JPAC-a u Mostaru i Sarajevu i Grada Mostara nisu bile zatvorene tokom perioda restrikcija povodom COVID pandemije i očekuje se da će ostati otvoreni u narednom periodu, podložni lokalnim ograničenjima u vezi sa COVID pandemijom. Kancelarija EBRD-a u Sarajevu je bila zatvorena za vrijeme perioda restrikcija u vezi COVID-a i očekuje se da će ostati zatvorena u narednom periodu.

Međutim, štampane kopije dokumenata će biti dostupne na recepciji zgrade u kojoj se nalazi kancelarija EBRD-a (Fra Andjela Zvizdovića 1, 71000 Sarajevo). Dodatno, pismeno obavještenje bit će objavljeno na vidljivom mjestu na ulazu u kancelariju EBRD-a u kojem će se navesti da su štampane kopije dokumenata dostupne na recepciji i biće napisani kontakt podacima osobe kojoj je potrebno poslati zahtjev kako bi se zaprimile elektronske verzije dokumenata.

Učesnici će moći iznijeti svoja mišljenja i primjedbe u vezi s Projektom, kao i predložiti moguća rješenja za sporna pitanja. Sastanci će biti otvoreni za sve zainteresirane strane, uključujući i stanovnike lokalnih zajednica u blizini projekta. Nevladine organizacije će dobiti obavijest o sastancima putem e-maila / telefona / pošte (po potrebi) i bit će pozvane da prisustvuju.

Zaključci sastanka će biti usaglašeni tokom sastanka i evidentirani. Svi opravdani komentari i prijedlozi će biti uzeti u obzir i na odgovarajući način riješeni. JIP će objaviti sažeti izvještaj o svim postavljenim relevantnim pitanjima, uključujući i objašnjenja o prihvatanju ili odbijanju podnesenih prijedloga.

Pored toga, pojedinačni konsultativni sastanci za određena pitanja mogu se organizirati na inicijativu JPAC-a, Grada Mostara ili bilo koje identificirane zainteresovane grupe / pojedinaca.

Alternativni pristupi uzimajući u obzir restriktivne mjere u vezi sa pandemijom COVID-19

U slučaju da restriktivne mjere uzrokovanih pandemijom COVID-19 ostanu na snazi i utječe na sposobnost održavanja javnih konsultativnih sastanaka i pojedinačnih konsultativnih sastanka predloženih u [Tabela 1](#) ispod, primjeniti će se drugačiji pristup što će biti široko iskominicirano putem društvenih medija i standardnih komunikacijskih kanala. Umjesto javnog konsultativnog sastanka održat će se online javna prezentacija, dok će internetske i telefonske konzultacije zamijeniti pojedinačne sastanke. Ostat će mogućnost za pružanje pisanih povratnih informacija.

Tabela 1 u nastavku prikazuje sažetak svih zahtjeva u vezi sa uključivanjem zainteresiranih strana i objavljinjanjem informacija.

Tabela 1: Rezime zahtjeva u vezi sa uključivanjem interesnih grupa i objavljinjanjem informacija

Br.	Aktivnost	Vremenski raspored i drugi detalji	Odgovornost
1	<p>Osigurati da su sljedeći Projektni dokumenti objavljeni na internet stranicama JPAC i Grada Mostara:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ovaj Plan uključivanja zainteresiranih strana, • Studija utjecaja na okoliš i društvo (uključujući Plan upravljanja okolišem i društvenim aspektima), • Lokalna studija utjecaja na okoliš (SUO), • Projektni obrazac za pritužbe i Letak o pritužbama, • Netehnički sažetak okolišne i društvene procjene Projekta; • Akcioni plan zaštite okoliša i društvenih pitanja (ESAP) • Plan upravljanja biodiverzitetom (PUB); • Plan za otkup zemljišta i ponovnu uspostavu izvora izdržavanja (LALRP). <p>Odštampati i čuvati štampane kopije dokumenata u prostorijama JPAC (uredi u Mostaru i Sarajevu) i Gradu Mostaru.</p>	<p>Sve dostupne projektne informacije i dokumenti će se objaviti čim prije moguće, na primjer najmanje 2 sedmice prije javnog sastanka</p> <p>Dokumenti će se javno objaviti na internet stranicama JPAC, Grada i EBRD-a tokom 120 kalendarskih dana prije razmatranja Projekta od strane Odbora direktora EBRD-a, te će ostati javno dostupni tokom cijelog trajanja Projekta.</p>	JIP/ Viši stručni saradnik za upravljanje na nivou lokacije i vezu sa lokalnim zajednicama i Grad Mostarom

Br.	Aktivnost	Vremenski raspored i drugi detalji	Odgovornost
2	<p>Organizovati najmanje jedan javni konsultativni sastanak tokom pripreme Projekta (ali prije početka građevinskih radova) (<i>U slučaju mjera ograničenja u vezi sa pandemijom COVID-19 održat će se online javna prezentacija</i>)</p> <p>Podsticati slanje pismenih prijedloga i komentara</p> <p>Omogućiti pravovremeni uvid interesnim grupama u dokumente prije svakog sastanka (najmanje 2 sedmice ranije)</p>	Interesne grupe će biti informisane o tačnom datumu, vremenu i mjestu održavanja sastanaka, ali najmanje 7 dana unaprijed (po mogućnosti 14 dana unaprijed), kroz objavljivanje na internet stranicama JPAC i Grada Mostara, kao i putem lokalnih medija.	JIP/ Viši stručni saradnik za upravljanje na nivou lokacije i vezu sa lokalnim zajednicama
3	Organizovati individualne konsultativne sastanke (<i>U slučaju mjera ograničenja u vezi sa pandemijom COVID-19 pojedinačni sastanci će se održati online i telefonskim putem</i>)	Po potrebi ili na zahtjev JPAC, Grada ili bilo koje druge identificirane interesne grupe/pojedinaca	JIP/ Viši stručni saradnik za upravljanje na nivou lokacije i vezu sa lokalnim zajednicama
4	Dokumentovati sva mišljenja, komentare i moguća rješenja u vezi s Projektom koja interesne grupe iznesu tokom konsultativnih sastanaka i iste adekvatno rješavati	Kontinuirano	JIP/ Viši stručni saradnik za upravljanje na nivou lokacije i vezu sa lokalnim zajednicama
5	Objaviti informacije o obimu, vremenu i trajanju planiranih građevinskih radova, kao i svih eventualnih očekivanih prekida i nelagoda, putem internet stranica JPAC i Grada, te oglasnih ploča Mjesnih zajednica (MZ)	2 sedmice prije početka građevinskih radova	JIP/ Viši stručni saradnik za upravljanje na nivou lokacije i vezu sa lokalnim zajednicama i Gradom Mostarom
6	Objaviti informacije o napredovanju Projekta na internet stranici JPAC.	Periodično	JIP

4.5 Identificirane interesne grupe i specifični zahtjevi u vezi s komunikacijom

Lista identificiranih zainteresiranih strana i specifični zahtjevi u vezi s komunikacijom su predstavljeni u **Tabela 2** ispod. Specifični komunikacijski zahtjevi su u skladu s EBRD-ovom informativnom obavijesti o angažmanu interesnih grupa tokom trajanja mjera ograničenja u vrijeme pandemije COVID-19.

Tabela 2: Analiza interesnih grupa i zahtjevi u vezi s komunikacijom

Identificirana interesna grupa	Konkretna pitanja ili interesi	Cilj komunikacije i uključivanja	Metode komunikacije i uključivanja (bez mjera restrikcija u vezi sa pandemijom COVID-19)	Alternativni pristupi uzimajući u obzir restriktivne mjere u vezi sa pandemijom COVID-19		
				Predložene metode (kratkoročno)	Ograničenja	Predložene alternativne metode (dugoročno)
Osobe pogođene Projektom <ul style="list-style-type: none"> Vlasnici / korisnici zemljišta na koje će izravno utjecati otkup zemljišta u sljedećim katastarskim općinama: Gnojnice Donje (Početak dionice i petlja) Ortiješ (dionica duž pomoćne aerodromske piste) Blagaj (dio dionice duž pomoćne aerodromske piste) Kosor (dio dionice duž pomoćne aerodromske piste i koja presjeca poljoprivredna polja) Malo Polje (dio dionice koja presjeca rijeku Bunu) Hodbina (ulaz u tunel Kvanj i završetak dionice) 	Privatne zemljišne parcele koje treba otkupiti za potrebe Projekta.	<ul style="list-style-type: none"> Blagovremeno informisanje o aktivnostima u vezi otkupa zemljišta. Predstavljanje LALRP-a i raspravljanje o svim pitanjima i problemima u vezi s otkupom zemljišta. Vođenje evidencije o zemljišnim parcelama koje su predmet otkupa zemljišta, vlasnicima/korisnicima i sporazumima. 	<ul style="list-style-type: none"> Nacrt LALRP-a će biti objavljen na lokalnim jezicima i engleskom na službenim internet stranicama JPAC i Grada Mostara. Nacrt LALRP-a će biti dostupan i u prostorijama JPAC i Grada. JPAC će organizirati sastanke za konsultacije u gradskim prostorijama ili prostorijama lokalne zajednice. Vlasnici zemljišta će biti kontaktirani ponaosob i informisani o utjecajima Projekta na njihovo zemljište. 	<ul style="list-style-type: none"> Nacrt LALRP-a će biti objavljen na lokalnim jezicima i engleskom na službenim internet stranicama JPAC i Grada Mostara. Nacrt LALRP-a će biti dostupan i u prostorijama JPAC i Grada. Letak sa kontaktnim podacima i načinu dostavljanja povratnih informacija se dostavlja od kuće do kuće. Vlasnici zemljišta će biti kontaktirani ponaosob telefonskim putem. 	<ul style="list-style-type: none"> Moguće da kratkoročni angažman ne dosegne do ugroženih ljudi. Tokom trajanja pandemije Covid-19, pogođeni poslovni subjekti (vlasnici zemljišnih parcela koji su pogođeni) mogu biti zatvoreni što može dovesti do poteškoća u kontaktiranju od strane JPAC. 	<ul style="list-style-type: none"> Intervjui i diskusije jedan na jedan. Online i telefonski intervjui i diskusije.
Lokalno stanovništvo u blizini planiranog	Za vrijeme građevinskih radova, zajednice koje se	Blagovremeno pružanje informacija o rizicima i	<ul style="list-style-type: none"> Javni konsultativni sastanci i individualni 	<ul style="list-style-type: none"> Objavljivanje podataka na internet stranicama 	<ul style="list-style-type: none"> Moguće da kratkoročni angažman ne dosegne do 	<ul style="list-style-type: none"> Ranjivi ljudi koji su identifikovani kroz

Identificirana interesna grupa	Konkretna pitanja ili interesi	Cilj komunikacije i uključivanja	Metode komunikacije i uključivanja (bez mjera restrikcija u vezi sa pandemijom COVID-19)	Alternativni pristupi uzimajući u obzir restriktivne mjere u vezi sa pandemijom COVID-19		
				Predložene metode (kratkoročno)	Ograničenja	Predložene alternativne metode (dugoročno)
područja Projekta Dionica ceste će biti izgrađena u blizini nekih mostarskih ruralnih naselja. Ta naselja su: Gnojnice, Laksevine, Ortješ, Kosor, Buna, Malo Polje, Hodbina.	nalaze u blizini planiranih građevinskih radova mogu imati ograničeni pristup i smetnje povezane s povećanom bukom uslijed rada mašina, povećane prašine itd. Tokom operativne faze, lokalni stanovnici potencijalno će biti pod utjecajem buke i emisije izduvnih plinova.	poremećajima povezanim sa fazama izgradnje i rada	sastanci po potrebi <ul style="list-style-type: none"> • Objavljivanje podataka na oglašnim pločama u mjesnim zajednicama (MZ) o obimu, vremenu i trajanju planiranih radova i svim očekivanim smetnjama i neugodnostima.	JPAC i Grada <ul style="list-style-type: none"> • Objavljivanje s fokusom na online metode, objave putem lokalnih sredstava informisanja radia / TV / novina • Letak sa kontaktnim podacima i načinu dostavljanja povratnih informacija se dostavlja od kuće do kuće. • Kontrolni pozivi ukoliko su dostupni kontakt podaci.	ugroženih ljudi.	razgovor sa lokalnim vlastima <ul style="list-style-type: none"> • Intervjui i razgovori licem u lice, pojedinačni intervjui ili internetski i telefonski razgovori i diskusije • Angažman prije finalizacije tendera i prije izgradnje (mogu se utvrditi dodatna ublažavanja)
Grad i Mjesne zajednice: <ul style="list-style-type: none"> • Grad Mostar, • MZ Buna, • MZ Blagaj • MZ Gnojnice	Zastupanje interesa lokalnih zajednica	Blagovremeno pružanje informacija o planiranim radovima, savjetovanja u vezi s pripremljenim planovima i dokumentacijom	<ul style="list-style-type: none"> • Zvanična prepiska • Javni konsultativni sastanci, te konsultativni sastanci mjesnih zajednica (MZ) po potrebi.	<ul style="list-style-type: none"> • Objavljivanje podataka na oglašnim pločama Grada i lokalnih zajednica • Službeni e-mailovi i pismena pisma.	Tokom trajanja pandemije Covid-19, uredi lokalne administracije i LZ-a nisu uvejk otvoreni	<ul style="list-style-type: none"> • Intervjui i diskusije jedan na jedan. • Online i telefonski intervjui i diskusije.
Relevantni nadležni organi, ministarstva, javne institucije, uključujući: <ul style="list-style-type: none"> • Federalno ministarstvo okoliša i turizma • Federalno ministarstvo prostornog planiranja • Agencija za vodno	Izdavanje dozvola, saglasnosti i mišljenja u skladu s lokalnim zakonodavstvom, kontrola usaglašenosti sa lokalnim zakonodavstvom, upravljanje PRTR-om	Konsultacije s relevantnim državnim tijelima u vezi s aktivnostima Projekta u okviru postupaka izdavanja dozvola Izvještavanje na osnovu zahtjeva nacionalnog zakonodavstva	U skladu sa nacionalnim zakonodavstvom	<ul style="list-style-type: none"> • Službeni e-mailovi i pismena pisma.	Tokom trajanja pandemije Covid-19, mogu biti zatvoreni što može dovesti do poteškoća u kontaktiranju od strane JPAC.	<ul style="list-style-type: none"> • Intervjui i razgovori jedan na jedan ili telefonske diskusije. • Online i telefonski intervjui i diskusije.

Identificirana interesna grupa	Konkretna pitanja ili interesi	Cilj komunikacije i uključivanja	Metode komunikacije i uključivanja (bez mjera restrikcija u vezi sa pandemijom COVID-19)	Alternativni pristupi uzimajući u obzir restriktivne mjere u vezi sa pandemijom COVID-19		
				Predložene metode (kratkoročno)	Ograničenja	Predložene alternativne metode (dugoročno)
<p>područje Jadranskog mora</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo odbrane BiH • BH-Gas d.o.o. • Željeznice FBiH • Javno preduzeće Elektroprivreda HZHB • Elektroprenos BH • Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi (BHANSA), • Direkcija za civilno zrakoplovstvo (BHDCA) • Aerodrom Mostar • Centar za uklanjanje mina u BiH 						
<p>Zainteresovane nevladine organizacije (NVO)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udruženje povratnika Srba u Mostaru, • Udruženje povratnika Srba u Ortiješu, <p>Potencijalno zainteresovane međunarodne nevladine organizacije:</p> <p>Sve nevladine organizacije koje nisu gore navedene imaju priliku da izraze svoje mišljenje ili nedoumice tokom pripreme i</p>	Zainteresovane interesne grupe koje imaju veliki značaj za uspeh Projekta, koji su zainteresovani za zaštitu životne sredine i zdravlja ljudi.	Omogućavanje blagovremenih informacija, komunikacije i konsultacija	<ul style="list-style-type: none"> • Javni konsultativni sastanci i individualni sastanci po potrebi • Objavljivanje podataka na internet stranicama JPAC i Grada Mostara • Direktna komunikacija putem e-pošte • Lokalni mediji / saopštenja za medije 	<ul style="list-style-type: none"> • Objavljivanje na internet stranicama JPAC i Grada Mostara • Objavljivanje s fokusom na online metode, objave putem lokalnih sredstava informisanja radija / TV / novina • Kontrolni pozivi ukoliko su dostupni kontakt podaci. 	Moguće da kratkoročni angažman ne dosegne do svih zainteresovanih nevladinih organizacija.	<ul style="list-style-type: none"> • Dodatno zainteresovane nevladine organizacije identifikovane putem diskusija sa lokalnim vlastima. • Intervju i diskusije jedan na jedan.

Identificirana interesna grupa	Konkretna pitanja ili interesi	Cilj komunikacije i uključivanja	Metode komunikacije i uključivanja (bez mjera restrikcija u vezi sa pandemijom COVID-19)	Alternativni pristupi uzimajući u obzir restriktivne mjere u vezi sa pandemijom COVID-19		
				Predložene metode (kratkoročno)	Ograničenja	Predložene alternativne metode (dugoročno)
Implementacija Projekta.						
Zaposlenici JPAC-a i sindikati	Zainteresovane interesne grupe koje imaju veliki značaj za uspeh Projekta, a koji su direktno ili indirektno uključeni u planiranje i provedbu Projekta.	Blagovremeno pružanje informacija o planiranim aktivnostima Projekta	<ul style="list-style-type: none"> • Interni komunikacijski kanali JPAC • Obuke po potrebi 	<ul style="list-style-type: none"> • Emailovi svim zaposlenicima • Virtualni sastanci • Video poruke • Webinari 	<ul style="list-style-type: none"> • Svi zaposlenici nemaju pristup e-mailu • Zaposleni mogu biti bolesni 	<ul style="list-style-type: none"> • Telefonski pozivi • Diskusije jedan na jedan • Online diskusije
Izvođači ili podizvođači za izgradnju, praćenje i nadziranje radova i njihovih zaposlenika		Propisivanje Projektnog kodeksa ponašanja i propisa o sigurnosti i zdravlju na radu, zahtjevima zaštite okoliša	<ul style="list-style-type: none"> • Informacije putem tenderske procedure i ugovora • Komunikacija putem nadzornih inženjera • Razgovori o alatima na gradilištima o relevantnim temama zaštite i zdravlja na radu • Mjesečni izvještaji o napretku radova koje treba da podnesu izvođači tokom građevinskih radova • Obuke po potrebi 	<ul style="list-style-type: none"> • Službeni e-mailovi i pismena pisma • Virtualni sastanci • Webinari 		

5 MEHANIZAM ZA ŽALBE

JPAC će uspostaviti Registar pritužbi i informisati sve interesne grupe o mehanizmu za žalbe tako što će ih upoznati sa postojanjem ovog registra, njegovim funkcijama, kontakt osobama i procedurama za dostavljanje pritužbi u pogodjenim područjima.

Projektni obrazac za pritužbe ([Prilog A](#)) će biti objavljen na službenoj internet stranici JPAC-a. Pored toga, Letak o pritužbama ([Prilog B](#)) će biti objavljen:

- na internet stranicama JPAC i Grada Mostara,
- u uredima tri mjesne zajednice (MZ) (MZ Gnojnice, MZ Blagaj i MZ Buna) na čijim teritorijama je planirana izradnja dionice trase,
- na gradilištu prije početka građevinskih radova.

Svi komentari ili pritužbe mogu se dostaviti JPAC usmeno (lično ili putem telefona) ili pismeno dostavljanjem Obrasca za žalbe (lično, putem pošte, faksa ili elektronske poruke na adresu/ broj naveden u daljem tekstu), bez troškova za podnositelja žalbe. Također, žalbe se mogu podnosi anonimno ili bez upotrebe obrasca ako se želi.

Nakon početka građevinskih radova Obrazac za žalbu se može dostaviti i direktno izvođaču građevinskih radova, koji će sve pristigle žalbe / komentare bez odlaganja proslijediti JPAC-u kako bi JPAC mogao dalje postupati u skladu s žalbom / komentarom (tj. evidentirati, potvrditi prijem i odgovoriti na žalbe u dole navedenim rokovima). Izvođač će biti obavezan da zainteresovanim osobama preda Obrazac za žalbe, objasni mehanizam za žalbe zainteresovanom licu i popunjeni Obrazac proslijedi JPAC-u. Letak o žalbama bit će dostupan na gradilištu u svako momentu, bez obzira da li je gradilište zatvoreno ili otvoreno. Letak će se plastificirati i objesiti na informativnoj tabli na gradilištu kako bi bio javno dostupan u svakom trenutku.

Sve žalbe će se evidentirati u Registru žalbi i dodijelit će im se broj, te će se izdati potvrda o prijemu u roku od pet radnih dana (dijagram sa prikazom postupka obrade pritužbi se nalazi u [Prilogu C](#)). Registar će imati sve neophodne elemente za razvrstavanje žalbi prema spolu osobe koja ju je dostavila kao i prema vrsti žalbe. Svaka žalba će biti evidentirana u Registar sa sljedećim informacijama:

- opis žalbe,
- datum prijema pritužbe i datum slanja potvrde o prijemu pritužbe podnositelju,
- opis preduzetih radnji (istraga, korektivne mjere, preventivne mjere), i
- datum rješavanja i okončanja/ dostavljanja povratnih informacija podnositelju.

Ukoliko žalba nije dovoljno jasna, JPAC će pružiti pomoć i savjete u formulaciji/ponovnom pisanju žalbe kako bi žalba postala jasna, a što bi JPAC omogućilo donošenje kompetentne odluke u najboljem interesu osoba pogodjenih projektom.

JPAC će preduzeti sve opravdane napore da po prijemu žalbe riješi problem na koji se žalba odnosi. Ukoliko JPAC nije u mogućnosti riješiti probleme neposrednom korektivnom mjerom, bit će određena dugoročna korektivna mjera. Podnositelj žalbe će biti obaviješten o predloženoj korektivnoj radnji i svemu što je uslijedilo nakon te radnje u roku od 20 radnih dana po slanju obavijesti o prijemu žalbe. Identificirat će se i poduzeti preventivne radnje s ciljem sprečavanja ponovnog javljanja istog problema u budućnosti, a o ovim preventivnim radnjama će se obavijestiti podnositelj žalbe.

Ukoliko JPAC nije u mogućnosti riješiti konkretni problem koji je postavljen putem ovog mehanizma, odnosno ukoliko nije potrebno preuzimanje mјera, dostaviti će iscrpno objašnjenje/obrazloženje zašto problem nije riješen. Odgovor će također sadržati objašnjenje o tome kako osoba/organizacija koja je podnijela žalbu može nastaviti postupak ukoliko nije zadovoljna ishodom.

U svakom trenutku podnositelj pritužbe može koristiti druga pravna sredstva u skladu sa pravnim okvirom FBiH, uključujući formalnu tužbu sudu.

Za radnike je na raspolaganju zaseban žalbeni postupak.

Kontakt podaci za upite i žalbe:

Na pažnju: Marin Šimunović

Autoceste Federacije Bosne i Hercegovine

Odjel za imovinsko-pravna pitanja i eksproprijaciju

Adresa: Adema Buće 20, 88000 Mostar

Tel: +387 36 512 308

E-mail: s.marin@jpautoceste.ba

6 MONITORING I IZVJEŠTAVANJE

Rezultati postupka uključivanja interesnih grupa će biti uključeni u izvještaje o monitoringu projekta koje priprema JIP. Prvi izvještaj bit će sačinjen 3 mjeseca nakon početka Projekta, a kasniji izvještaji će biti pripremljeni na kvartalnoj osnovi tokom trajanja faze gradnje i na godišnjoj osnovi tokom rada. Izvještaji će sadržavati sljedeće informacije:

- Mjesto i vrijeme održavanja konsultativnih sastanaka, uključujući druge vrste aktivnosti na uključivanju interesnih grupa, uz podatke o broju učesnika;
- Pitanja i probleme koji su postavljeni tokom konsultativnih sastanaka i informacije o načinu na koji je JIP razmatrao pitanja;
- Broj i vrsta žalbi koje su primljene tokom izvještajnog perioda, uz naznaku o podnesenim, riješenim i završenim žalbama i da li su iste riješene u rokovima navedenim u mehanizmu za žalbe.

Pored toga, JIP će EBRD-u dostavljati godišnje izvještaje o okolišnim i društvenim pitanjima u kojima će biti naznačeni okolišni i društveni utjecaji, rezultati u oblasti zaštite zdravlja i sigurnosti na radu, rezultati objavljivanja informacija i konsultacija i provedba eksternih žalbenih mehanizama.

JIP će biti odgovoran za monitoring svih aktivnosti vezanih za uključivanje interesnih grupa u Projekat, osiguranje provedbe ciljeva i ažuriranje Plana uključivanja zainteresiranih strana, te podnošenje izvještaja EBRD-u.

PRILOZI

A	Projektni obrazac za pritužbe
B	Prijedlog teksta za Letak o pritužbama
C	Dijagram toka za obradu pritužbi

A. Projektni obrazac za pritužbe

Referentni broj	
Ime i prezime (nije obavezno)	
☐ Želim podnijeti žalbu anonimno. ☐ Zahtjevam da se moj identitet ne objavljuje bez moje saglasnosti.	
Kontakt podaci	☐ Poštom: Navedite adresu za dostavu pošte: <hr/> <hr/> <hr/> ☐ Putem telefona: _____ ☐ Putem e-maila _____
Preferred language of communication	☐ bosanski / srpski / hrvatski ☐ engleski (ukoliko je moguće)
Opis događaja na koji se žalba odnosi	Šta se desilo? Gdje se desilo? Osoba kojoj se desilo? Šta je posljedica problema?
Datum događaja / žalbe	
	☐ Događaj koji se desio jednom/žalba (datum _____) ☐ Desilo se više od jednom (Koliko puta? _____) ☐ U toku (problem koji trenutno postoji)
Šta biste željeli da se preduzme?	

Potpis: _____

Datum: _____

Molimo pošaljite ovaj obrazac na adresu:
 Autoceste Federacije Bosne i Hercegovine
 Odjel za imovinsko-pravna pitanja i eksproprijaciju
 Na pažnju: Marin Šimunović
 Poštanska adresa: Adema Buća 20, 88000 Mostar
 Tel: +387 36 512 308
 E-mail: s.marin@jautoceste.ba

B. Prijedlog teksta za Letak o pritužbama

JPAC nastoji da osigura da izgradnja dionice Mostar Jug - tunel Kvanj neće dovesti do negativnih utjecaja za one koji žive u blizini Projektne lokacije ili za druge zainteresirane strane koje potencijalno mogu biti pod utjecajem Projekta. Međutim, u slučaju bilo kakvih problema, željni bismo čuti vase nedoumice ili pritužbe koje možete imati u vezi s Projektnim aktivnostima.

Kakvu pritužbu mogu podnijeti?

Svi koji smatraju da projektne aktivnosti negativno utječu na njih, njihove zajednice ili njihovo lokalno okruženje mogu podnijeti pritužbu. Primjeri pritužbi mogu uključivati, ali nisu ograničeni na:

- Povećana buka, problemi s pristupom ili druge smetnje tokom građevinskih radova ili rada deponije;
- Zabrinutost u pogledu zdravlja i sigurnosti u zajednici, kao što je povećan saobraćaj kamiona na lokalnim putevima, oštećenje lokalnog puta ili neadekvatno upravljanje otpadom za vrijeme građevinskih radova;
- Zabrinutost o okolišu;
- Prakse koje ugrožavaju zdravlje, sigurnost i bezbjednost radnika koji rade na Projektu;
- Neadekvatno provođenje Plana uključivanja zainteresiranih strana koji je JPAC pripremio za Projekt.

Kako mogu podnijeti pritužbu?

Svako može uložiti žalbu JPAC (kontakt podaci su dati u nastavku) ili izvođaču radova bez bilo kakvih troškova, na sljedeće načine:

- a. usmenim putem (lično ili putem telefona)
- b. pismenim putem kroz ispunjavanje priloženog Obrasca za žalbe ili u nekoj drugoj formi po želji, te slanjem žalbe (ličnom dostavom, poštom, faksom ili e-mailom)

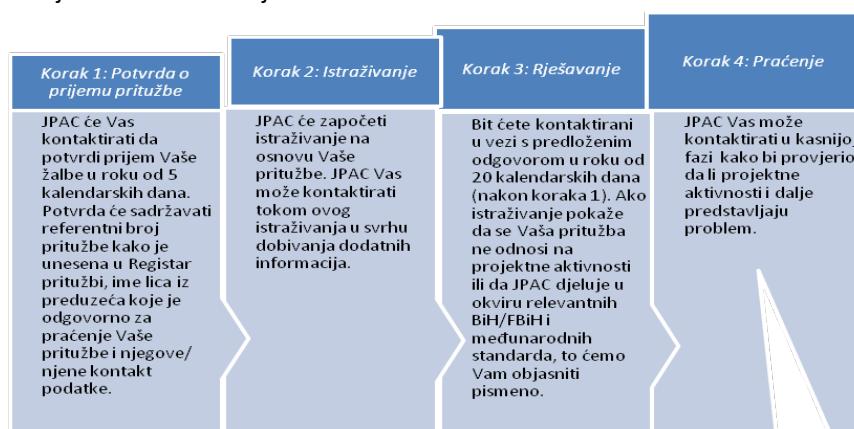
Kontakt podaci:

Autoceste Federacija Bosne i Hercegovine
 Odjel za imovinsko-pravna pitanja i eksproprijaciju
 Na pažnju: Marin Šimunović
 Poštanska adresa: Adema Buća 20, 88000 Mostar
 Tel: +387 36 512 308
 Fax: +387 36 512 301
 E-mail: s.marin@jpacautoceste.ba

Pritužbe se mogu podnijeti i anonimno. Osim toga, ako želite da vaša pritužba ostane povjerljiva, JPAC će osigurati da se vaše ime i kontakt detalji ne otkrivaju bez vašeg pristanka, a samo osobe koje su direktno uključene u razmatranje vaše žalbe će znati za vaše kontakt detalje. Ako nije moguće da tim u potpunosti istraži pritužbu bez otkrivanja vašeg identiteta ili sadržaja vaše pritužbe, vi ćete biti obaviješteni.

Kako će JPAC rješavati moju žalbu?

JPAC će preduzeti sljedeće korake da riješi vašu žalbu:

C. Dijagram toka za obradu pritužbi

